

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระราชดำริสที่แนะหลักทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำหลักการแก้ไขเพื่อให้อุดหนุน และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทรงชี้แนะถึงหลักทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินการไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล อาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการดำเนินวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (คณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 3-5)

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศจึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อและแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดลอมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนนำสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามหลักพระราชดำริและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติ

โดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, คำนำ) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา กล่าวคือ มุ่งให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานใน 4 ด้านได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา ความสำคัญจึงอยู่ที่งานวิชาการ (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 7) ในการบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายในการบริหารงาน 4 ด้านได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีนโยบายในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นกรอบการบริหาร แต่ผลการดำเนินการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่สถานศึกษาประสบ คือ ยังขาดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน การพัฒนาหลักสูตร คือ ขาดการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงเพิ่มเติมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรม มาตรฐานการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง การนิเทศการศึกษา คือ ผู้บริหารขาดการสนับสนุนและการนิเทศอย่างต่อเนื่องทำให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา คือ ขาดการประเมินผลตามความเหมาะสมของการดำเนินงานในแต่ละด้าน และขาดการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับนายสมดี สมพงษ์ภักดี (2550, หน้า 93-94) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้รับการถ่ายทอดด้านความรู้ความเข้าใจถึง

วิธีการที่จะน้อมนำแนวทาง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนน้อย จึงทำให้ครูผู้สอนนำแนวทางมาประยุกต์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในชั้นเรียน ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ประกอบกับครูผู้สอนทุกคนมีหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติงานตามนโยบาย และคำสั่งของผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้เป็นผู้รับนโยบายมาแล้ว ไม่พาคิดพาคำ ไม่สั่งการให้ปฏิบัติ และขาดการ นิเทศ ติดตามผลอย่างต่อเนืองจริงจังจึงทำให้ครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาด ขวัญกำลังใจในการนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบูรณาการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อนำผลไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานวิชาการโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อให้คนไทยในอนาคต เป็นคนที่มีความพอเพียง มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตลอดจนสามารถส่งเสริมการบริหารงาน วิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และมีประสิทธิผลอย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ทราบสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1
3. ได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยนำกรอบความคิดมาจากการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ อุทัย บุญประเสริฐ กมล ภูประเสริฐ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ รุจิรัฏ์ ภูสาระ และ จันทราณี สงวนนาม และแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาของกลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

- 1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในปีการศึกษา 2552 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 199 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,879 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในปีการศึกษา 2552 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 324 คน แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 293 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่การศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 สภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

3.2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตที่อยู่อย่างเพียงพอใน 3 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังและเงื่อนไขคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถใช้แก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน พัฒนาตนเองให้มีความรู้ รู้จักใช้และรู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคลในสังคม และในชุมชนทุกโอกาส

สภาพในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธศาสตร์ 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านการพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรชั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน โดยนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนมาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตร พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ สนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ การนิเทศภายใน ประเมินและติดตามผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ อย่างมีระบบ จัดประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ การเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ กำหนดวิธีการวัดผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมครูให้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน จัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน โดยเน้นพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ กิจกรรมการทดลอง การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ควบคุม ดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่

นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงชั้นเรียน การนิเทศภายใน หรือ การประชุมปรึกษา ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการแสวงหาความช่วยเหลือที่เหมาะสม พอเพียง จากภายนอกสถานศึกษา ตรวจสอบความสำเร็จ เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ส่งเสริมการพัฒนา ครู จัดแหล่งเรียนรู้ในและนอกชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษา

3. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และจัดระบบการนิเทศในงานวิชาการและการจัดเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ ภายในสถานศึกษาพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแผนการ การนิเทศภายในเป็นแผนงานหลักและมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ กำหนดวิธีการและระยะเวลาการ นิเทศภายในในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา มีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษา และติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและ กระบวนการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษา

4. ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การกำหนดระเบียบ และ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง จัดให้ให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการทำแผนการวัดผลและประเมินผล การพัฒนา วิธีการ และเครื่องมือให้ได้มาตรฐานที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พิจารณา จากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานผลงาน และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยใช้ ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติตน ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งวัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการ เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่อง ของผู้เรียนแต่ละคน จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเพื่อใช้ในการ อ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดระบบการรายงานผลการ

ดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ทั้งรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

หมายถึง ข้อขัดข้องที่ทำให้การบริหารงานวิชาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาไม่บรรลุตามที่คาดหวัง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. **ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง ข้อขัดข้องในการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน โดยนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนมาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตร พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ สนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ การนิเทศภายใน ประเมินและติดตามผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ อย่างมีระบบ จัดประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. **ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง ข้อขัดข้องในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ การเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์เครื่องใช้กำหนดวิธีการวัดผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือรายวิชาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมครูให้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน จัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน โดยเน้นพัฒนาระบวนการคิด วิเคราะห์ กิจกรรมการทดลอง การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ควบคุม ดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ โดยการเยี่ยมชั้นเรียน การนิเทศภายใน หรือการประชุมปรึกษา ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการแสวงหาความช่วยเหลือที่เหมาะสม พอเพียง จากภายนอกสถานศึกษา ตรวจสอบความสำเร็จเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ส่งเสริมการพัฒนาครู จัดแหล่งเรียนรู้ในและนอกชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

3. ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และจัดระบบการนิเทศในงานวิชาการและการจัดเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแผนการการนิเทศภายในเป็นแผนงานหลักและมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ กำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

4. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องในการกำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้ให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการทำแผนการวัดผลและประเมินผล การพัฒนาวิธีการ และเครื่องมือให้ได้มาตรฐานที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พิจารณาจากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานผลงาน และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยใช้ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งวัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะ กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดระบบการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ทั้งรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา หมายถึง ความริเริ่มหรือข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. **แนวทางการพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง ความริเริ่มหรือข้อเสนอแนะในการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน โดยนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนมาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตร พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ สนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ การนิเทศภายใน ประเมินและติดตามผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ อย่างมีระบบ จัดประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. **แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง ความริเริ่มหรือข้อเสนอแนะในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ การเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้กำหนดวิธีการวัดผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมครูให้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน จัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน โดยเน้นพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ กิจกรรมการทดลอง การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ควบคุม ดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ โดยการเยี่ยมชั้นเรียน การนิเทศภายใน หรือการประชุมปรึกษา ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการแสวงหาความช่วยเหลือที่เหมาะสมพอเพียง จากภายนอกสถานศึกษา ตรวจสอบความสำเร็จเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ส่งเสริมการพัฒนาครู จัดแหล่งเรียนรู้ในและนอกชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

3. **แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา** หมายถึง ความริเริ่มหรือข้อเสนอแนะ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และจัดระบบการนิเทศในทางวิชาการและการจัดเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในสถานศึกษาพัฒนาที่สอดคล้องกับ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแผนการการนิเทศภายในเป็นแผนงานหลักและมี การนิเทศอย่างสม่ำเสมอ กำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในในการจัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการเรียน การสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และติดตามประสานงานกับ เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา หมายถึง ความ ริเริ่มหรือข้อเสนอแนะในการกำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้ให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการ ทำแผนการวัดผลและประเมินผล การพัฒนาวิธีการ และเครื่องมือให้ได้มาตรฐานที่จะใช้ในการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พิจารณาจากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน ผลงาน และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยใช้ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งวัดและประเมินผล ผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน จัดระบบสารสนเทศด้าน การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาการเรียนการสอน จัดระบบการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ทั้งรายงานภายใน สถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุโขทัย เขต 1 ในปีการศึกษา 2552

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุโขทัย เขต 1 ในปีการศึกษา 2552

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอน

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุโขทัย เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 หมายถึง ส่วนราชการที่เกิดขึ้นจากการแบ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาสังกัดใน 4 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอศรีมาศ อำเภอกงไกรลาศ อำเภอบ้านด่านลานหอย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาแตกต่างจากครูผู้สอน